

Dnevno.hr 15.07.2014.

Privatizacijska otimačina - Slučaj Franak

- Autor: Tvrtko Dolić/ 7Dnevno/ 11. srpnja 2014.
- Datum: nedjelja, 13. srpnja 2014. u 16:06
-

Ukoliko se presuda Radovana Dobronića potvrdi, bit će to vjetar u leđa gospodarstvu, najveća proturecesijska mjera. U protivnom će uslijediti slom stotina tisuća egzistencija. Dobronić je pokazao kako sudstvo može zaštititi pojedinca i da hrvatsko pravosuđe može djelovati autonomno, pravedno i pošteno

Podsjetimo se, prije gotovo godinu dana, u sudskom sporu udruge Franak i Potrošač protiv poslovnih banaka, sudac Radovan Dobronić nepravomoćno je proglasio banke krivim za nezakonito poslovanje kod ugovaranja kredita s valutnom klauzulom u švicarskom franku i s promjenjivom kamatnom stopom. Tom svojom krajnje utemeljenom odlukom, Dobronić je pokazao kako sudstvo može zaštititi pojedinca, i da hrvatsko pravosuđe može djelovati autonomno, pravedno i pošteno. Presudu su odmah napali razni "neovisni" ekonomski analitičari povezani s bankama, tvrdeći kako takva presuda ugrožava financijski sustav, kako će to platiti porezni obveznici, kako je Dobronić osobenjak koji je (uz Mislava Kolakušića) glavni krivac zašto je RH već gotovo 6 godinu u recesiji, kako je udruga Franak interesna skupina (a kao Hrvatska udruga banaka to nije), odnosno razno razni pamfleti i gluposti koji su imali za cilj u javnosti stvoriti dojam o neodrživosti Dobronićeve prvostupanjske presude. U međuvremenu svugdje u okruženju vidimo slične situacije, od države do države padaju presude u korist građana koji imaju kredite u CHF. Ovih je dana mađarski premijer Viktor Orban zakonski nametnuo bankama da svu ekstra dobit moraju vratiti klijentima, što je dokaz financijskog suvereniteta Mađarske i istinski primjer socijaldemokracije.

Banke se nisu zaduživale u švicarcima - valutni rizik nije postojao

Banke se prilikom plasiranja kredita s valutnom klauzulom u CHF nisu zaduživale u istoj valuti i time su svjesno špekulirale, računajući na porast švicarca, ostvarujući enormnu ekstra zaradu. Prema Biltenu HNB-a za 2007. navedeno je da su krediti s valutnom klauzulom u švicarcu činili 26,8 posto svih kredita, dok su obveze u švicarcima činile 7,6 posto ukupnih obveza, iz čega je vidljivo da obveze u švicarcima jedva da su postojale. Regulative nameću valutnu usklađenost imovine i obveza, pa su poslovne banke derivatima valutno uskladile imovinu i obveze, a HNB-u je to trebao biti pokazatelj da se iza tog brijega nešto valja. Poslovne banke u RH uskladile su to derivatima kod svojih banaka matice u inozemstvu! Banke su na tečajnim razlikama u 2010. zaradile oko 3,5 milijarde kuna (zbog rasta švicarca),

dok su na derivatima izgubile oko 3,3 milijarde kuna. U biti, banke su svu ekstra dobit na švicarcu u 2010. prenijele kod svojih banaka matice u inozemstvo, jer su "izgubile" na derivatima. Zanimljivo je to da Porezna uprava nikada nije pročešljala poslovanje banaka upravo kada su enormno zaradile na švicarcu, jer je samo na tome proračun oštećen za približno pola milijarde kuna. Poreznoj upravi važno je zatvoriti kafić zbog 10 kuna viška.

Špekulacija na rast švicarca

Banke su svjesno izložile valutnom riziku svoje klijente, znajući da su isti nezaštićeni. Kod banaka valutni rizik nije niti postojao i cijeli je prenesen na klijenta. Švicarac je 2004-9. bio podcijenjena valuta. Tržišta nisu bila u krizi, investitori su bili okrenuti dolaru i euru. Kada je kriza buknuła u SAD-u i prelila se na cijeli svijet, franak je postao stabilno uporište za investitore, što je poguralo tečaj franka u nebo. Naravno da su to financijski analitičari u stranim financijskim centrima predvidjeli, te su jugoistok Europe preplavili krediti s valutnom klauzulom u švicarcu. U biti banke su špekulirale na porast tečaja. Gotovo sva hrvatska štednja je u eurima ili u kunama. U švicarcima i dolarima gotovo je nema. Banke nisu upozoravale klijente (koji imaju štednju u eurima i kunama) da su im pozicije valutno neusklađene, te ukoliko uzmu kredit u švicarcu, a imaju štednju u eurima, da su izloženi valutnom riziku. Veoma je zanimljiva činjenica da banke matice u svojim državama nisu plasirale kredite u švicarcu. Valja naglasiti kako klijenti nisu bili kreditno sposobni za kredite u eurima ili kunama, pa su im banke nudile kredite sa jeftinijom kamatom u švicarskom franku, kako bi isti postali kreditno sposobni.

Apsurdnost valutne klauzule u CHF

Čemu uopće krediti s valutnom klauzulom u švicarcu? Kuna je jedna od najstabilnijih valuta na svijetu. U to doba je gospodarski rast bio na razini godine oko 4-5 posto, inflacija je bila zanemariva, pa se postavlja pitanje zašto plasirati kredite s valutnom klauzulom u valuti na koju HNB nema utjecaj. Zašto se nisu plasirali kredite u kunama ili sa valutnom klauzulom u eurima? E, tada se ne bi oslobodio prostor za špekulacije. Klijenti banaka nikada nisu dobili švicarski franak na svoj račun. Isplata je obavljena u kunama, a kredit se obračunava u švicarcu. To samo potvrđuje da realni švicarci nikada nisu niti ušli u hrvatski financijski sustav. Sustav koji dopušta isplatu kredita u jednoj valuti, a obračun u drugoj (naš to dopušta) duboko je protuustavan, nezakonit i nemoralan. Neka iste banke pokušajte u SAD-u isplatiti klijente u dolarima, a obračunati u stranoj valuti. Cijeli SAD digao bi se na noge.

Rast tečaja i kamata - financijski fenomen

Banke su ugovorile promjenjive kamatne stope i svojim jednostranim odlukama mogu ih mijenjati kako žele, što je uistinu protuzakonito. U vrijeme divljanja švicarca, banke su klijentima istovremeno podigle kamatne stope, što je duboko neljudski čin, koji je upropastio obitelji i poduzeća. Banke su se ponijele barbarski, surovo, ne mareći za klijente i njihovu djecu. Na svim svjetskim tržištima referentne kamatne stope bile su na povijesno niskim razinama, zbog upumpavanja silnih sredstva u bankarski sustav radi prevladavanja globalne financijske krize, ali poslovne banke u Hrvatskoj podigle su kamatne stope. Nevjerojatno je da su banke, posve izvan bilo kakve razumne ekonomske i financijske logike, podigle kamatnu stopu uslijed jačanja valute. Naime, ukoliko investitori bježe prema nekoj valuti, onda se ta valuta smatra manje rizičnom, i u skladu s time joj pada očekivana zarada, odnosno pada joj kamatna stopa. No u RH ne vrijede financijska pravila, jer smo premalo tržište, gdje se banke dogovaraju kako ostvarivati ekstra zarade.

Autonomne ekonomske osobe

U RH djeluju tri autonomne ekonomske osobe s jasnim ekonomskim promišljanjem. To su Ivan Lovrinović, Drago Jakovčević i Goran Marić. Prva dvojica jesu priznati stručnjaci u području monetarne politike i financija, dok se posljednji jedini u Saboru i to kao predsjednik Odbora za financije i državni proračun usudio kritizirati rad poslovnih banaka i HNB-a. Goran Marić je najvjerojatnije zbog otvorene kritike poslovnih banaka i HNB-a smijenjen sa čelnog mjesta HDZ-ovog Odbora za financije. Jedino ta trojica stručnjaka otvoreno kritiziraju promašenu poslovnu politiku banaka i rad regulatora HNB. Da se razumijemo nisu to nikakvi dogmatični protivnici banaka i liberalnog kapitalizma, već osobe koje već godinama ukazuju na anomalije u hrvatskom financijskom sustavu, koje su uz rastrošnu državu podjednako krive za to što je RH već 6 godina u recesiji. Jakovčević i Lovrinović su još 19. studenog 2012. iznijeli genijalan prijedlog rješavanja problema hrvatskih građana zaduženih u švicarskom franku. Predložili su "da se izvrši konverzija svih odobrenih kredita u kunske kredite bez valutne klauzule i utvrđivanje preostale glavnice kredita po tečaju kune prema švicarskom franku na dan zaključenja prvotnog ugovora". S druge strane, korisnici kredita bi se složili da do tada otplaćene povećane iznose kredita nastale uslijed deprecijacije kune prema franku neće uračunati kao neku vrstu odštete u izračunavanju nove, preostale glavnice. U međuvremenu su prošle godine, korisnici su stradali višestruko, pa je sada pitanje mogu li korisnici pristati na takav prijedlog.

Društveni šminkeri šire paniku

Umjesto sveučilišnih profesora u medijima prevladavaju razno razni bankarski plaćenici i društveni šminkeri koji stalno plasiraju lažne teze da će eventualnu sudsku potvrdu prvostupanjske presude platiti porezni obveznici, što je čista glupost. Naime, ukoliko se potvrdi prvostupanjska presuda za banke to neće predstavljati financijski gubitak, nego računovodstveni, jer će doći do umanjenja potraživanja po svakom klijentu. Vrlo jednostavno se umanjiti glavnicu za preplaćeni iznos i do dodatnih isplata ne treba niti doći. Kada je švicarcu vrijednost rasla, tako je i imovina računovodstveno rasla, jer su se krediti uvećavali. Isto vrijedi i za smanjenje, stoga banke neće biti na gubitku. Gubitak im je jedino buduća zarada. Ukoliko se ovakva presuda potvrdi, bit će to vjetar u leđa gospodarstvu, jer će se rate drastično umanjiti, dohodak kućanstva povećati, s time i potrošnja, a to znači porast gospodarstva i porast zaposlenosti. To sve dovodi do porasta prihoda državnog proračuna, odnosno bolje situacije u proračunu. To će biti najveća proturecesijska mjera.

Stanje "Švicaraca" je sve lošije

U iščekivanju presude, mnogi su bankrotirali. Da je stanje zaista dramatično pokazuju najnoviji podaci HNB-a. Udio loših stambenih kredita u švicarskom franku dostiže 13 posto, (krajem 2011. 7 posto), dok je kod eurskih stambenih kredita udio loših kredita blizu 5 posto, što dokazuje da je stanje kredita s valutnom klauzulom u švicarcu zaista tragično. Ukoliko se Dobronićeva presuda odbaci, podaci će biti još gori, jer mnogi sada vraćaju kredite usprkos svojoj nedovoljnoj financijskoj sposobnosti, čekajući pozitivno rješavanje prvostupanjske presude. Nekakva parcijalna rješenja za dužnike nisu prihvatljiva. Ukoliko se glavnica ne obračunava po tečaju koji je vrijedio na početku, biti će to presuda s figom u džepu. Sve osim prihvaćenja Dobronićeve presude u cijelosti biti će duboko nepravedno i nepošteno. I potpuni slom mnogih egzistencija. Krediti s valutnom klauzulom u švicarskom franku direktno ili posredno ugrožavaju skoro milijun stanovnika RH.

